

Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA)
projekts Nr.: 18-00-A01612-000025

**Inovatīvi, ekonomiski pamatoti risinājumi ābeļu un aveņu ražošanas
efektivitātes un augļu kvalitātes paaugstināšanai**
(2018. – 2023.)

4. aktivitāte: Rudens aveņu mehānizētas novākšanas izvērtējums

V. Laugale, I. Kalniņa, S. Strautiņa – Dārzkopības institūts

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonda
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Projekta aktivitātē iesaistītie partneri:

- ☐ Latvijas augļkopju asociācija (LAA);
- ☐ Dārzkopības institūts (LatHort);
- ☐ SIA Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC);
- ☐ Z/s "Ziediņi";
- ☐ Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes (LBTU).

Projektā izvirzītais uzdevums – izvērtēt mehanizētās ogu novākšanas iespējas Latvijā audzētām rudens aveņu šķirnēm ar mērķi mazināt roku darbu un izmaksas.

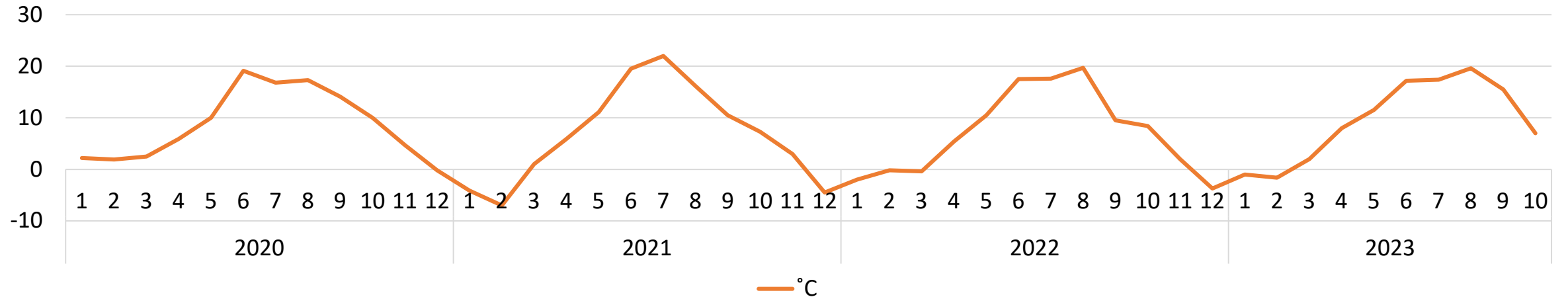

Pētījumu vieta un metodes

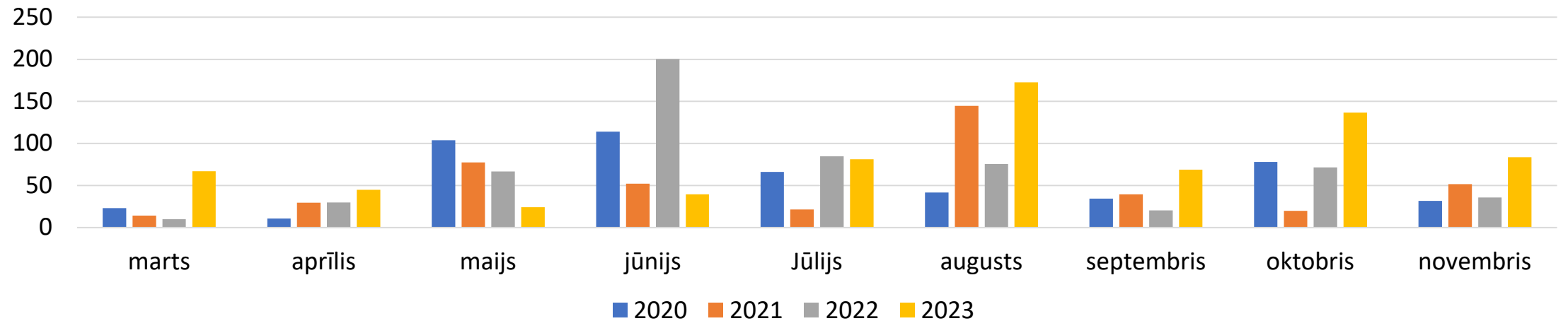
- Pētījums veikts z/s "Ziediņi", Višķu pag.
- Stādījums ierīkots 2019. gada pavasarī.
- Šķirnes: 'Polonez', 'Polana', 'Polka'.
- Augi stādīti rindās 0.5×3.0 m attālumos.
- Audzēšanas laikā rindstarpās veidota un uzturēta dzīvā zāliena mulča.
- Stādījums nav apūdeņots.
- Stādījumā šķirnēm veikta ražas elementu vērtēšana un uzskaite, vērtētas ogu kvalitatīvās īpašības.
- Mechanizētās vākšanas vērtēšana veikta 2021., 2022.g. Izmantotie kombaini: "Jarek 5" (2021. gadā), "AREK 3" (2022. gadā).

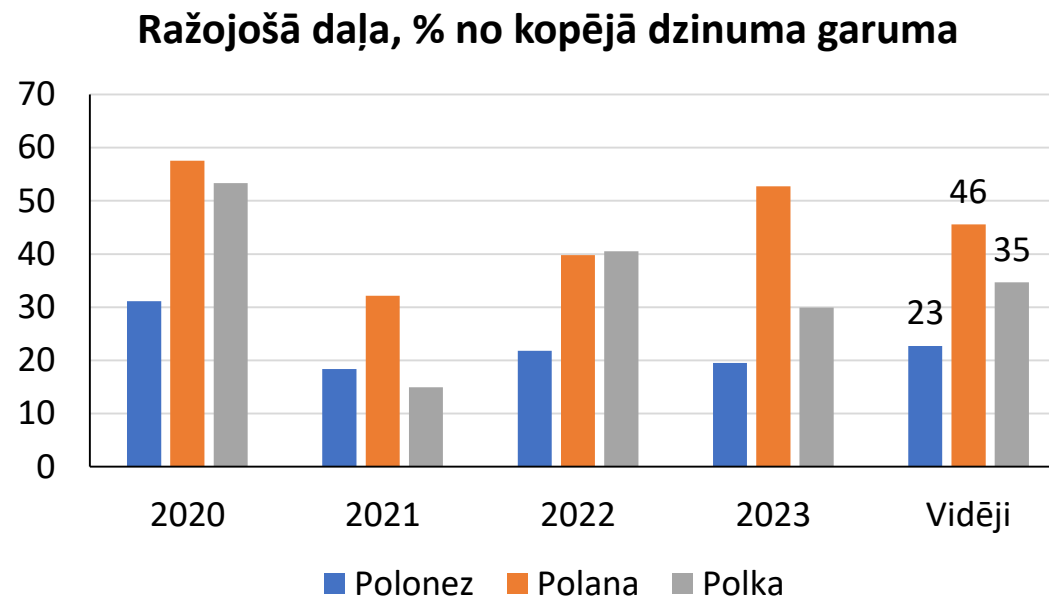
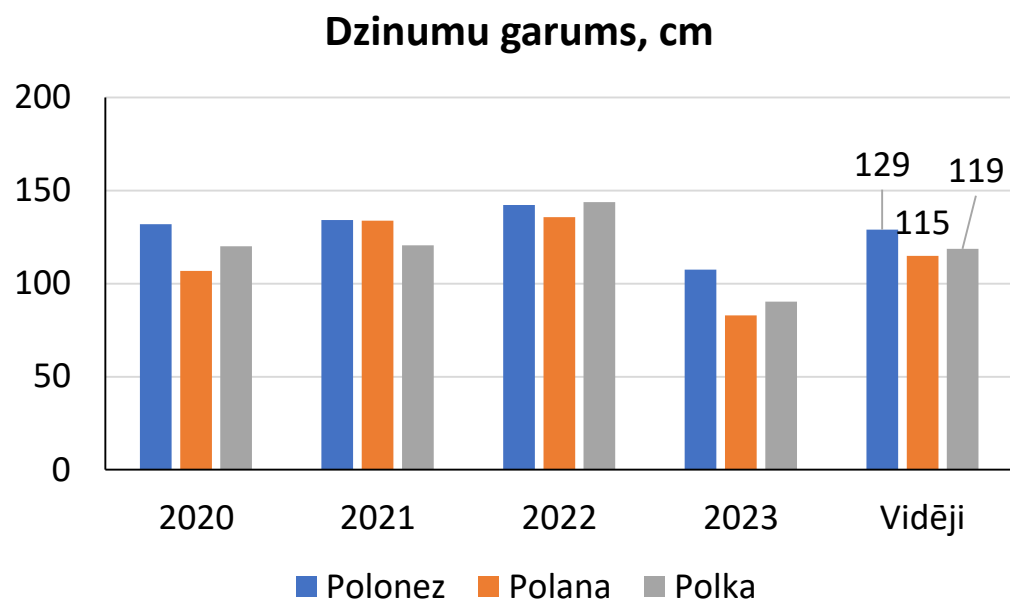
Vidējā gaisa temperatūra, Daugavpils meteostacija

Nokrišņi marts – novembris, kopā mēnesī mm

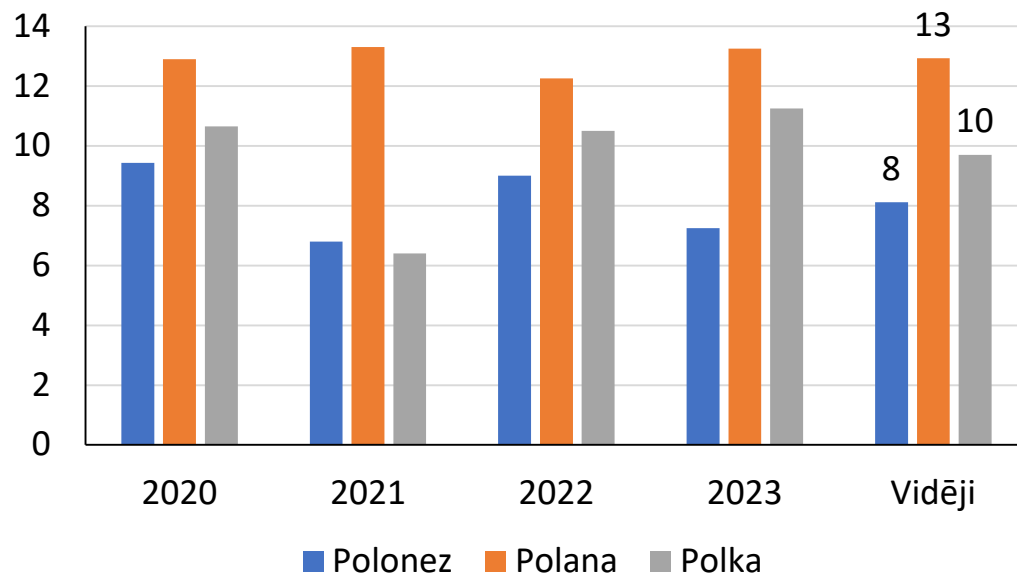

Dzinumu vērtējums rudens avenēm, 2020. -2023. g.

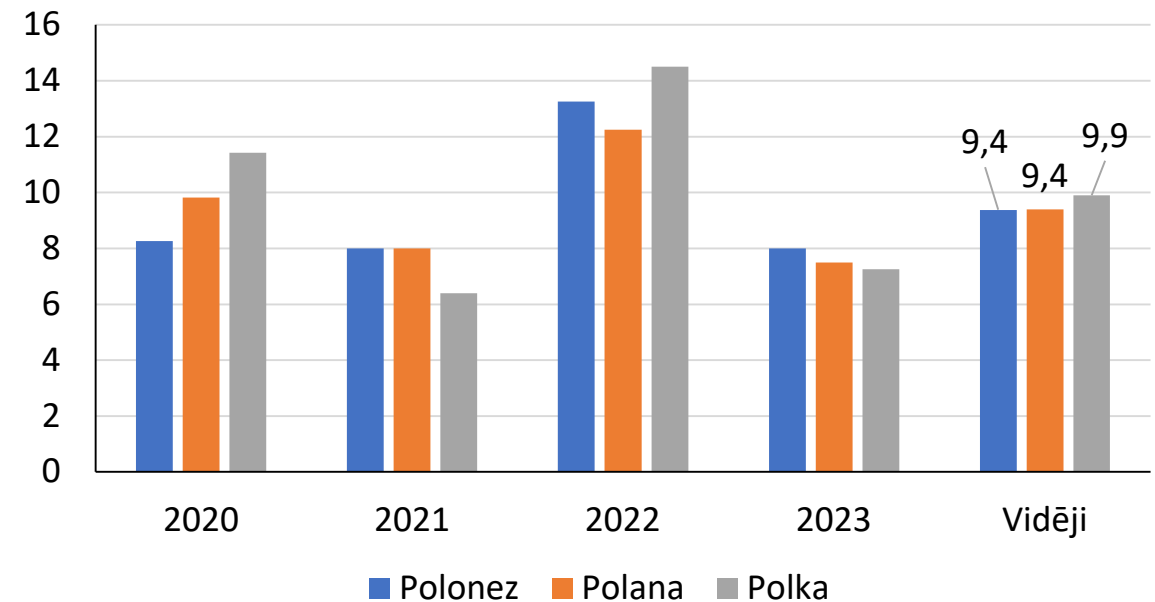

Ražas elementu vērtējums rudens avenēm, 2020.-2023. g.

Augļzariņu skaits, gab./dzinums

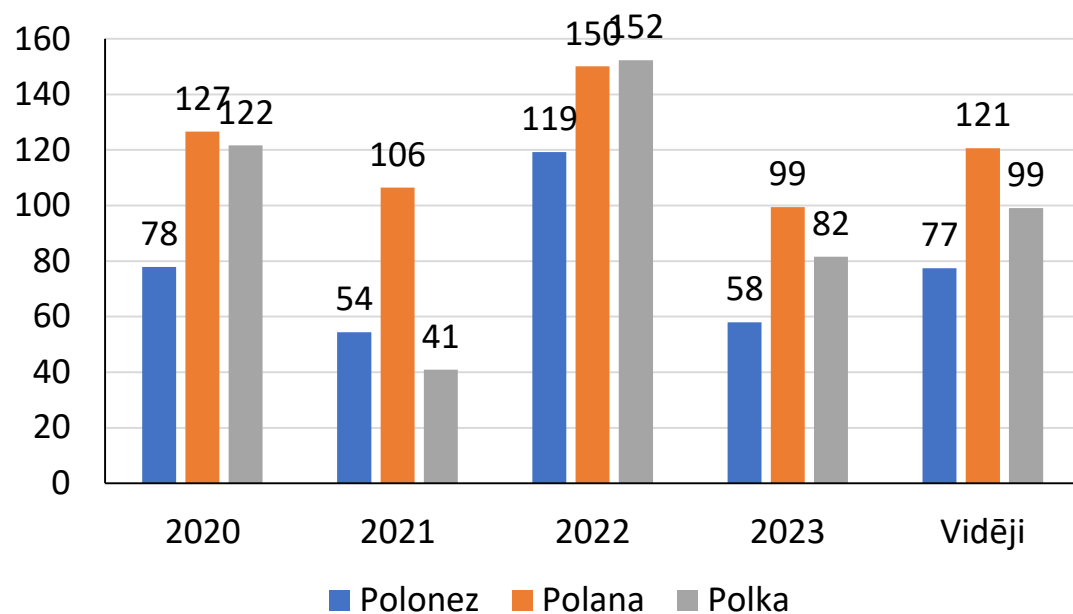

Ziedu skaits., gab./augļzars

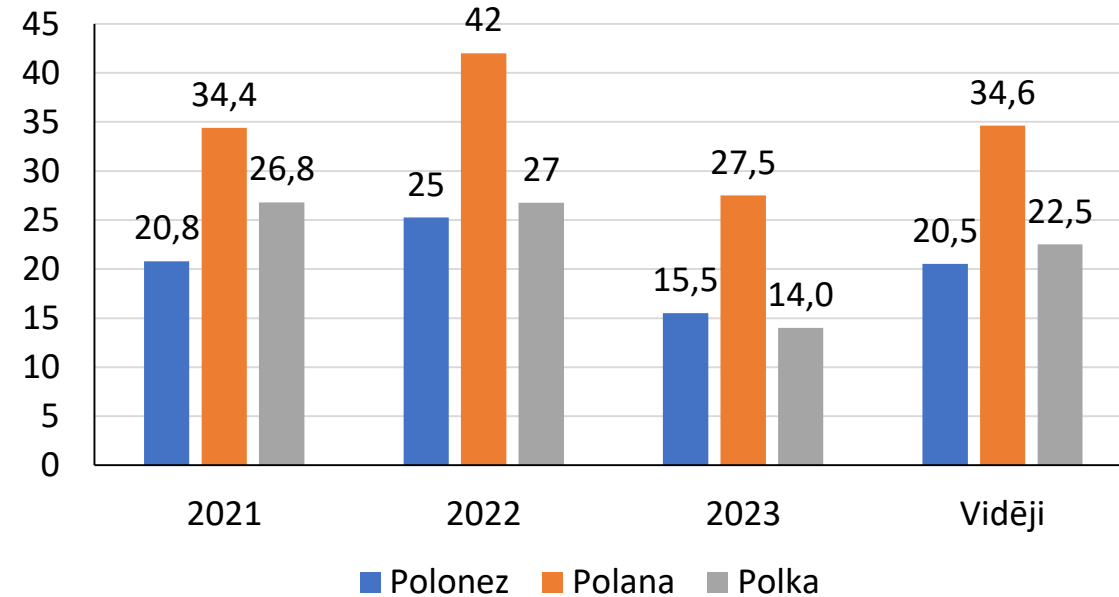

Ziedu/ogu skaits uz dzinuma

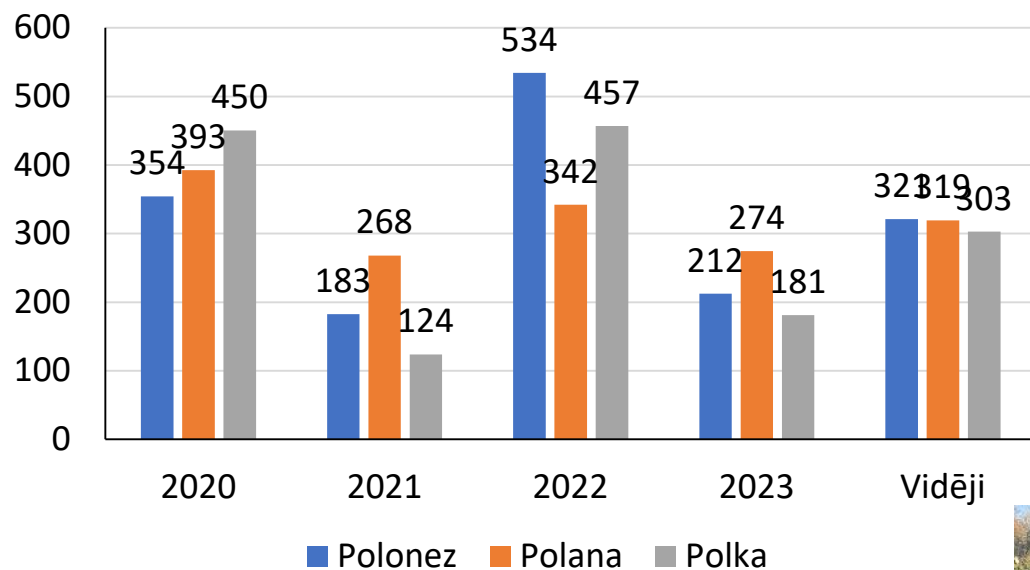

Ražojošie dzinumi uz rindas m

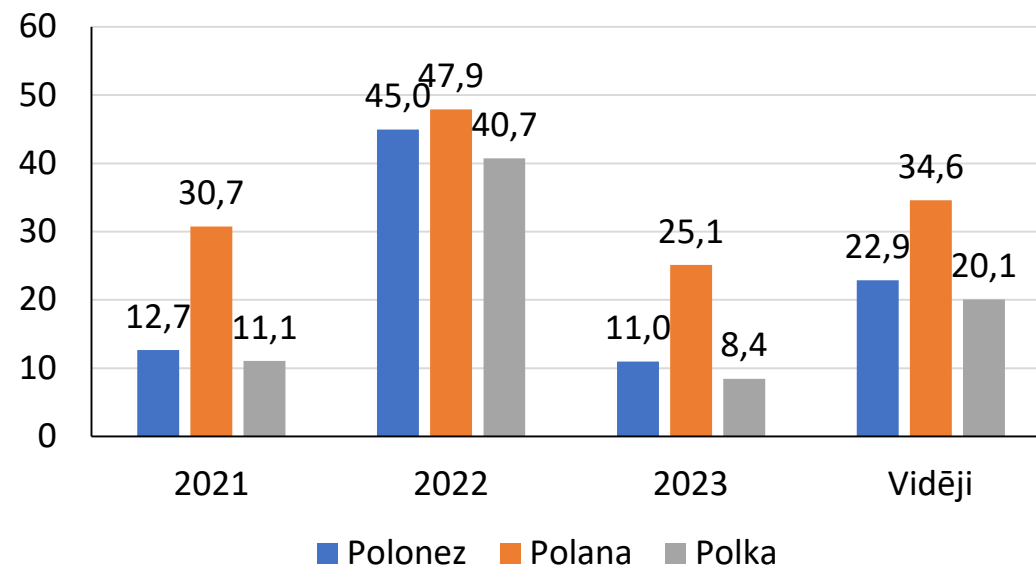

Rudens aveņu ražošanas potenciāls

Ražošanas potenciāls, g/dzinums

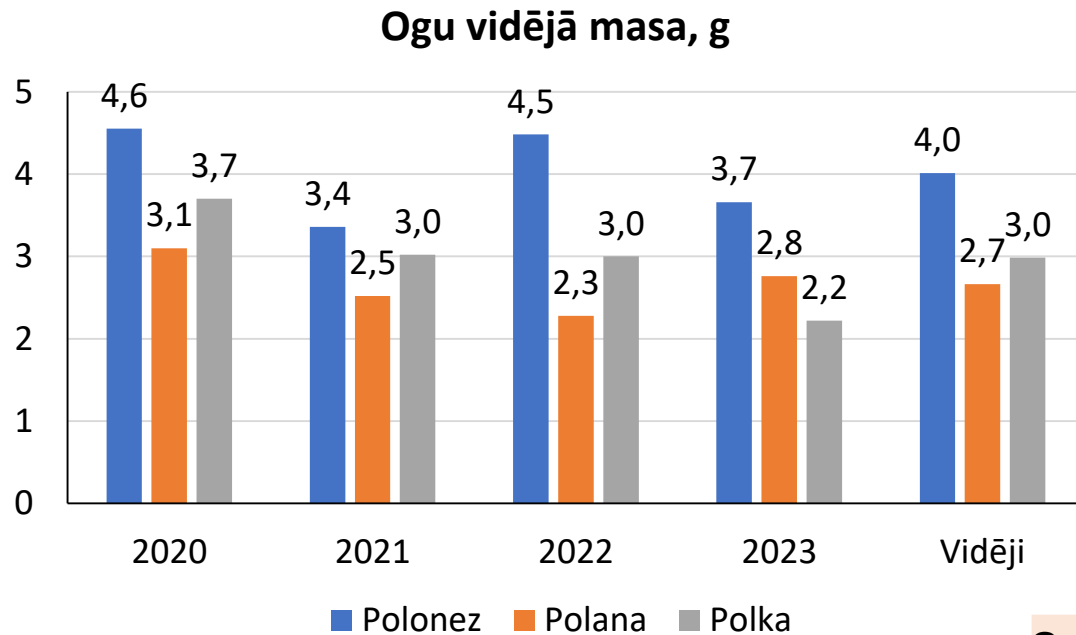

Ražošanas potenciāls, t/ha

Ogu vērtējums

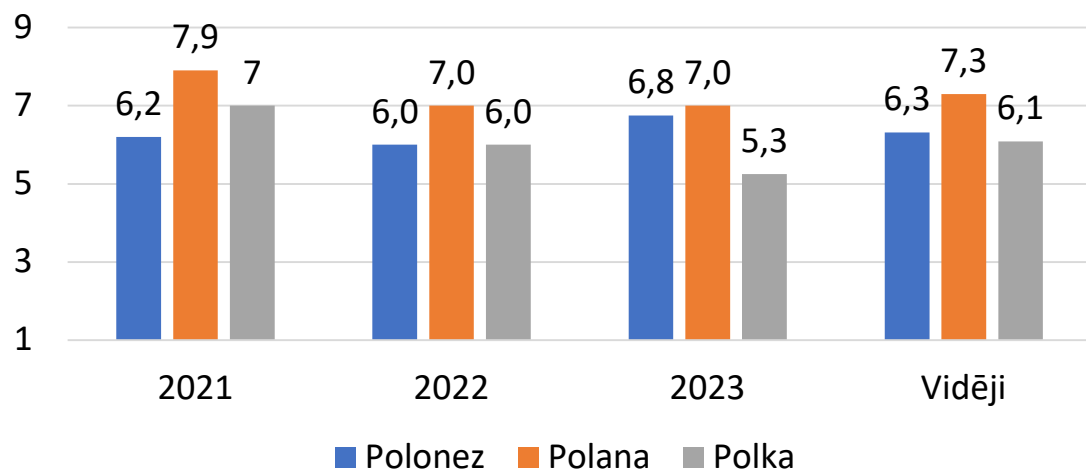
Ogu degustācijas vērtējums vidēji trīs gados, ballēs 1-5

Šķirne	Izskats	Krāsa	Forma	Aromāts	Garša	Stingrums	Šķirnes vidējais vērtējums
POLONEZ	4.6	4.0	4.8	4.1	4.5	4.1	4.3
POLANA	4.0	4.6	4.3	4.1	4.2	3.5	4.1
POLKA	4.3	4.4	4.3	4.0	4.2	3.8	4.2

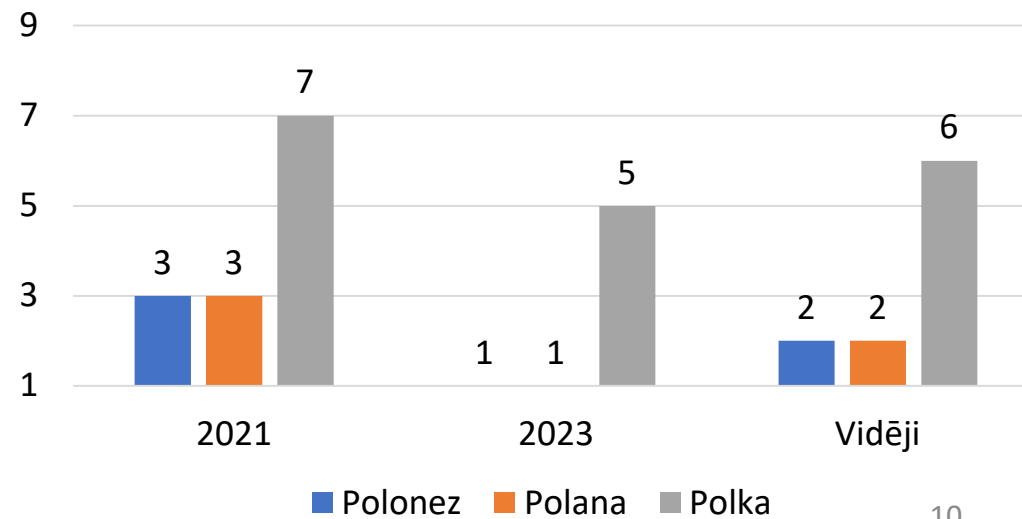
Augu veselīgums

Dzinumu veselīgums, balles 1-9

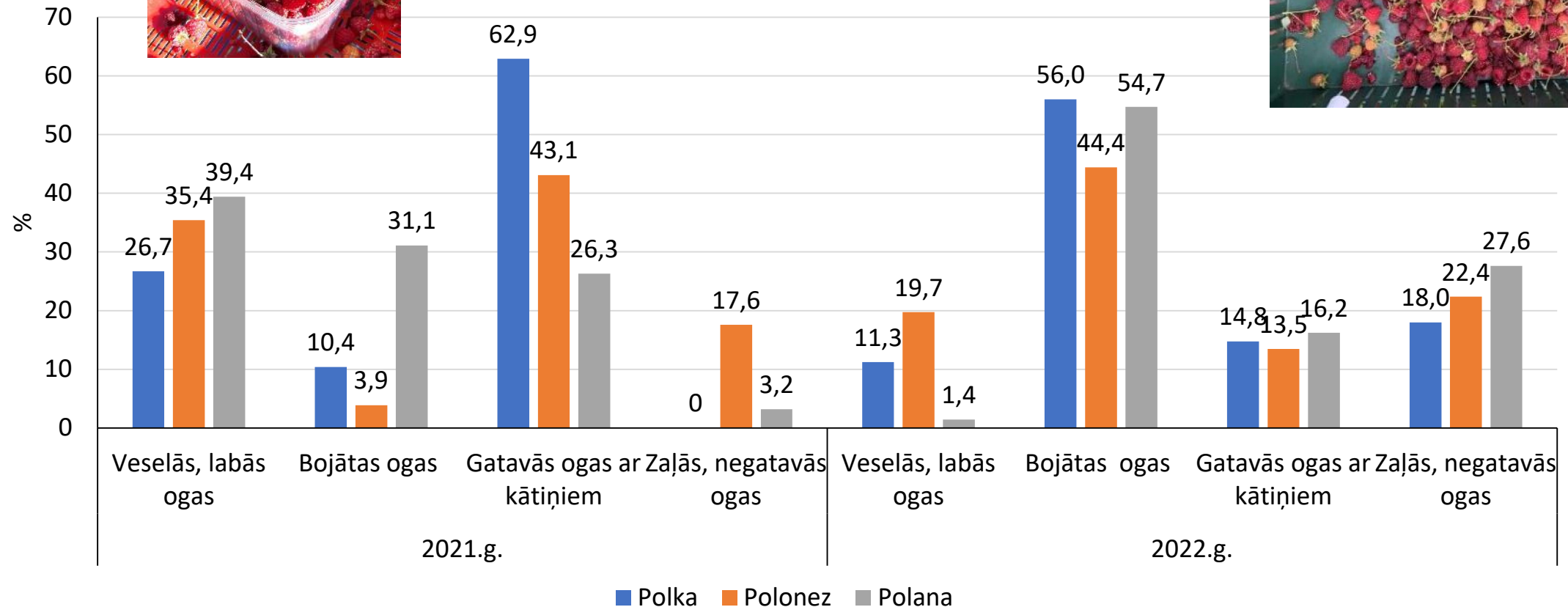
Aveņu rūsas bojājumi, balles 1-9

Mehanizētās vākšanas vērtējums z/s “Ziediņi” 2021. un 2022. g.

Mehanizēti novākto ogu kvalitāte

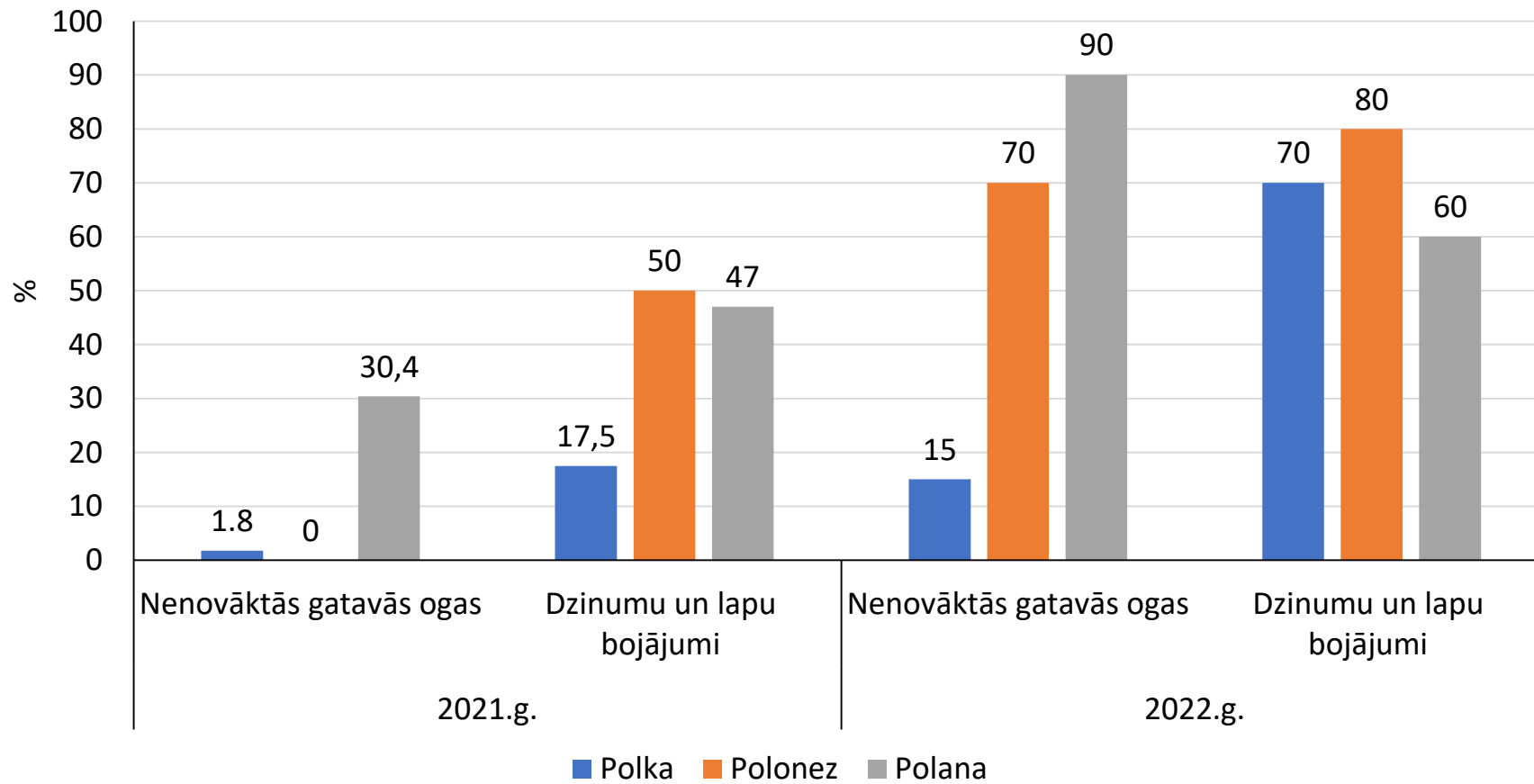

'Polka'

'Polana'

'Polonez'

Rudens aveņu vākšana ar kombainu "Jarek 5"

Rudens aveņu vākšana ar kombainu "Arek 3"

Kombains "Jarek 5" ar aprīkojumu avenču vākšanai

Viens A tipa kratītājs

Darba ātrums 0.3-1 km/h

Ogu šķirošanas plaukts - līnija

Novākšanas ātrums – 0.05-0.1
ha/h

Traktora prasības: 30 zs un
540 rpm

Galvenās atziņas un rekomendācijas

- No vērtētajām šķirnēm vislabāko piemērotību mehanizētai vākšanai uzrādīja šķirne 'Polka'. Vismazāk piemērota ir šķirne 'Polana'.
- Vērtētie kombaini "Jarek 5" un "AREK 3", bez speciālas pielāgošanas nav izmantojami rudens avenų ražas vākšanā. Jāskatās arī traktora piemērotība.
- Mehanizētai vākšanai avenēm svarīgs ir optimāls un izlīdzināts dzinumu augstums, lieli rindstarpu attālumi – vismaz 3.5-4 m, rindām jābūt ne pārāk platām, vidēji 30-40 cm. Jāparedz apgriešanās vieta galos.
- Vēlamais dzinumu garums 1.0-1.2 m. Dzinumiem jābūt samērā stāviem vai vidēji stāviem, bet nav vēlams, ka to galotnes noliecas līdz zemei.
- Mehanizētā vākšana ieteicama sausā laikā, vislabāk vākt sezonas beigās, kad ogas vairs nevāc svaigam tirgum. Pielietošana 3-4 reizes sezonā.
- Mehanizēti vākto ogu pielietojums – pārstrāde.

Rezultātu publiskošana

Prezentācija konferencē: 15. – 19. augusts, 2022. IHC 2022, S19: International symposium on conservation and sustainable use of horticultural genetic resources (<https://app.ihc2022.org/event/ihc-2022/planning/UGxhbm5pbmdfOTU5NDIx>), **stenda ziņojums:** V. Laugale, S. Strautiņa, I. Kalniņa, I. Krasnova. “Development of raspberry production and fruit quality in Latvia.” (S19 - Session P5, <https://app.ihc2022.org/event/ihc-2022/planning/UGxhbm5pbmdfOTU5NDkz>)

Publikācijas:

- Laugale V., Kalniņa I., Strautiņa S. 2022. Rudens avenes mehanizētai ražas vākšanai. **Profesionālā DĀRZKOPĪBA** Nr. 17., 20. – 23. lpp. https://fruittechcentre.eu/sites/default/files/izdevumi/pdf/dobele_2022_novembris.pdf
- Laugale V., Kalniņa I., Krasnova I., Strautiņa S. 2023. Izaicinājumi un tehnoloģiskie risinājumi rudens aveņu audzēšanā. **Agro Tops**, Nr.9 (313), 64.-66.lpp.

